

Примљено:	14.03.2016
Орг. јер.	Б
ОБРАЗАЦ 6	

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
-обавезна садржина – свака рубрика мора бити попуњена-

1. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
Датум и орган који је именовео комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета у Нишу, 17. фебруар 2016. године
Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. Др Бојана Димитријевић, редовни професор Филозофског факултета у Нишу, УНО Психологија, 07.06.2011. године 2. Др Марина Хаџи Пешић, редовни професор Филозофског факултета у Нишу, УНО Психологија, 20.04.2015. године 3. Др Ивана Мићић, ванредни професор Филозофског факултета у Новом Саду, УНО Психологија, 03.03.2016. године
2. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
Име, име једног родитеља, презиме: Милица, Зоран, Митровић
Датум рођења, општина, република: 17.11.1980. године, Ниш, Србија
Датум и место одбране, назив мастер рада (или магистарске тезе): 17.01.2006, Филозофски факултет Ниш <i>Димензије селф концепта и карактеристике породичног функционисања код хероиномана</i>
Научна област из које је стечено академско звање мастер (или магистар наука): Психологија
Објављени научни радови (са категоријом публикације М): Randelović, D., Mitrović, M. , & Krstić, M. (2015). Aggressiveness, Depression and Academic Achievement of Students. <i>Теме</i> , 39(3), 701-714. (M24) Randelović, D., Mitrović, M. , & Todorović, D. (2015). Psychological Counseling Center for Students – Need, Desire, Necessity. <i>Collection of Papers of the Faculty of Philosophy, University of Priština</i> , Faculty of Philosophy Kosovska Mitrovica, Vol. 45 (3), 143-164. (M51) Mitrović, M. , Hadzi Pesic, M., Stojanovic, D., & Milicevic, N. (2014). Personality Traits and Global Self-esteem of Alcohol Addicts. <i>Procedia - Social and Behavioral Sciences</i> , Volume 127, 255–259. (M33) Hadzi Pesic, M., Mitrović, M. , Brajovic Car, K., & Stojanovic, D. (2014). Personality of Alcohol Addict According to the Theory of Transactional Analysis. <i>Procedia - Social and Behavioral Sciences</i> , Volume 127, 230-234. (M33) Рапђеловић, Д., Митровић, М. , и Димитријевић, Б. (2014). Агресивност и задовољство животом у условима друштвене кризе. <i>Теме</i> , 38(4), 1629-1646. (M24)

Милојевић, М. и **Митровић, М.** (2013). Ставови према ментално оболелим особама и процена особина личности на основу фотографија лица. *Годишњак за психологију*, 10(12), 102-114. (M53)

Митровић, М., Хаџи Пешић, М., и Митић, П. (2013). Стратегије суочавања са стресом и субјективно благостање студената. *Настава и васпитање*, (62)2, 318-330. (M24)

Mitrović M., Mitić P., Belić M., & Zubić I. (2013) Comparison of dimension of self-concept among students of sport and physical education, psychology and mechanical engineering. *Research in Kinesiology, Federation of the Sports Pedagogues of the Republic of Macedonia*. 41(1). 61-68. M(33)

Митровић, М., Хаџи Пешић, М., и Димитријевић, Б. (2013). Анксиозност, учесталост негативних аутоматских мисли и склоност ка психосоматици код студената. Тематски зборник радова *Комуникација и људско друштво*. Ниш: Филозофски факултет, 305-314. (M45)

Милојевић, М., **Митровић, М.** и Ранђеловић, К. (2013). Обрасци афективног везивања адолесцената и њихових родитеља, у: Милосављевић, В. (ур.) Зборник радова *Наука и традиција*. Филозофски факултет, Универзитет у Источном Сарајеву, 973-990. (M14)

Митровић, М., Милојевић, М., и Ранђеловић, К. (2012). Партнерска афективна везаност, самопоштовање и емоционална компетентност. *Радови Филозофског факултета*. Источно Сарајево: Филозофски факултет, 14, 445-459. (M51)

Хаџи Пешић, М., Брајовић-Цар, К., и **Митровић М.** (2012). Комуникацијски модел у приступу персоналним адаптацијама личности. Тематски зборник радова *Личност и образовно-васпитни рад*, Ниш: Филозофски факултет, 108-118. (M45)

Mitrović, M., Todorović, D., & Marković, Z. (2012). Anxiety and Self-esteem in Students of Sport and Physical Education. *Research in Kinesiology, International Journal of Kinesiology and Other Related Sciences*, 40(2), 33-139. M(33)

Mitić, P., **Mitrović, M.**, Bratić, M., & Nurkić, M. (2011). Emotional competence, styles of coping with stressful situations, anxiety and personality traits in judokas. *Serbian Journal of Sports Sciences*, 5 (3), 163-169. (M52)

Милојевић, М. и **Тасић, М.** (2011). Неки од приступа проучавања личности у политичкој психологији. *Годишњак за психологију*. 8(10), 55-67. (M53)

Милојевић, М. и **Тасић, М.** (2011). Основне психометријске карактеристике инвентара за мерење анксиозности као црте и као стања. Сабор психолога Србије 2011, Сокобања, Књига резимеа, стр. 80.

Милојевић, М., и **Митровић, М.** (2013). Задовољство социјалном подршком мушкараца и жена различитих старосних категорија. Научни скуп *Наука и глобализација*. Пале: Филозофски факултет, 334-335. (M34)

Saveljić, B. S., Hadži Pešić, M., **Mitrović, M.**, Brajović Car, K., & Kocić, B. (2013). Dependent personality in patients with coronary disease. European Society of Cardiology Congress, Amsterdam, 31. Aug – 4. Sept. *European Heart Journal*, 34 (Abstract Supplement), 957. ISSN 0195-668X (Print) ISSN 1522-9645 (Online) (M34)

Hadzi-Pesic, M., Pesic, Z., Saveljic, S., Stojanovic, M., & **Mitrovic, M.** (2014). Health-related Quality of Life (HRQOL) in Patients with Fractured Facial Bones Pilot Study. Third Balkan Congress for Maxillofacial Surgery. Ohrid, 24-27 April, Book of Abstracts, pp.11 (M34)

Hadži Pešić, M., Mitrović, M. & Ristić, M. (2014). Stress Coping Strategies of Alcoholic Addicts. International Conference on Theory and Practice in Psychology. Skopje, 30.10. – 1.11.2014., Book of Abstracts, pp.167 (M34)

3. ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Наслов (на српском и енглеском језику):

Дијагностичка процена афективне и когнитивне компоненте теорије ума, емоционалне емпатије и афективне везаности код параноидне схизофреније

Diagnostic evaluation of affective and cognitive component of theory of mind, emotional empathy and attachment in paranoid schizophrenia

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Садржај докторске дисертације Милице Митровић изложен је на 231 страни. Састоји се из шест делова: *Увод*, *Теоријски оквир истраживања*, *Приказ методологије истраживања*, *Резултати истраживања*, *Дискусија и закључак* и *Литература*. На почетку рада налази се апстракт на српском и енглеском језику. Рад садржи 30 табела, 5 слика и 4 графика. У делу *Литература*, који заузима 32 стране текста, наводи се 467 коришћених референци.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Кратак приказ сваког релевантног дела докторске дисертације.

Резиме рада на српском и енглеском језику у коме су укратко приказани најважнији налази истраживања прате делови рада под називом *Увод* и *Теоријски оквир истраживања*. У делу *Увод* указано је на значај социјалне функционалности, као једног од критеријума значајних за дистинкцију психичког здравља и менталне болести, нарочито у случају тежих психичких обољења као што је схизофренија. Подвлачећи неопходност испитивања фактора који леже у основи социјалне функционалности у циљу ближег разумевања ове тешке болести, кандидаткиња у први план ставља теорију ума и емоционалну емпатију, осврћући се на претпостављене „корене“ ових способности – афективну везаност, чиме нуди објашњење мотивације за избор конструката и узорка истраживања.

Следи поглавље *Теоријски оквир истраживања* у коме су на темељан и обухватан начин представљени не само феномени обухваћени истраживањем, већ и њихова повезаност. У овом делу рада дефинисани су сви конструкт, почев од схизофреније, преко теорије ума, емоционалне емпатије и афективне везаности. Полазећи најпре од одређења схизофреније, кандидаткиња кроз навођење дијагностичких критеријума и различитих концепата о етиологији и патогенези ове болести у први план ставља њену сложеност. У даљем разматрању издваја се параноидна форма схизофреније, при чему се кроз опис њене симптоматологије и специфичне социјалне нефункционалности подстакнуте, између осталог, параноидним елаборацијама социјалних сигнала, на индиректан начин образлажу разлози избора узорка. Даље су у тексту представљена теорија ума, као једна од важних елемената социјалне когниције. Упознавање са теоријом ума започиње одређењем феномена, образложењем оправданости разликовања когнитивне и афективне компоненте теорије ума, затим разматрањем начина процене овог феномена. У даљем тексту понуђена су објашњења начина функционисања теорије ума и опис њеног развоја. Интересовање за теорију ума пре свега је подстакнуто налазима истраживања спроведених на узорцима испитаника оболелих од различитих психичких поремећаја, при чему налази бројних истраживања, наведени у раду, представљају доказ оправданости препознатог потенцијала теорије ума од стране многих аутора за боље разумевање социјалне дисфункционалности психички оболелих, нарочито оболелих од схизофреније. У даљем тексту кандидаткиња разматра феномен емпатије, однос емпатије и теорије ума и карактеристике емпатије особа оболелих од схизофреније. На овај део надовезује се текст о препознавању емоција на основу фацијалне експресије у коме се кандидаткиња најпре осврће на одређење и развој ове способности, затим разматра способност тачног препознавања емоција на основу фацијалне експресије код особа оболелих од схизофреније и на крају однос између препознавања емоција и теорије ума. Следи део о афективној везаности и њеном односу са теоријом ума чиме се поглавље *Теоријски оквир истраживања*, који јасно илуструје сложеност области истраживања докторске дисертације, завршава. Ово поглавље праћено је поглављем *Приказ методологије*

истраживања у коме су изложени поступци и методе коришћене у реализацији истраживања. Део *Резултати истраживања* приказује добијене разлике у изражености испитиваних конструката између психички здравих испитаника и испитаника оболелих од параноидне шизофреније, као и њихове повезаности на испитиваним подзорцима. У овом делу приказани су и резултати квалитативне анализе, која је подразумевала анализу садржаја добијених одговора на Тесту препознавања „погрешног корака“ и идентификовање доминантних тема у одговорима испитаника, те упоређивање идентификованих тема на два подзорка. Следи Дискусија и закључак у коме кандидаткиња разматра добијене резултате, пореди их и повезује са резултатима претходних истраживања. На дискусију се надовезује закључак у коме се кандидаткиња осврће на главне налазе истраживања. Последњи део докторске дисертације јесте *Литература* у коме се наводи 467 коришћених референци.

Митровић, М., Милојевић, М., и Ранђеловић, К. (2012). Партнерска афективна везаност, самопоштовање и емоционална компетентност. Радови Филозофског факултета. Источно Сарајево: Филозофски факултет, 14, 445-459.

Милојевић, М. и Митровић, М. (2013). Ставови према ментално оболелим особама и процена особина личности на основу фотографија лица. *Годишњак за психологију*, 10(12), 102-114.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И ЗАКЉУЧЦИ

Кратак приказ

Докторска дисертација Милице Митровић имала је следеће циљеве – утврђивање разлика у погледу афективне везаности и аспеката емпатије – теорије ума и емоционалне емпатије између психички здравих особа и особа оболелих од параноидне схизофреније, као и утврђивање доприноса наведених варијабли у предикцији припадности испитаника испитиваним подузorcима; проверу повезаности ових конструката на испитиваним подузorcима. Кандидаткиња најпре представља и касније разматра разлике између подузорака добијене поређењем тестовних параметара. Резултати указују да је већина димензија афективне везаности израженија код испитаника оболелих од параноидне схизофреније. У питању су следеће димензије Неразрешена породична трауматизација, Страх од губитка спољашње базе сигурности Негативан радни модел селфа, Негативна радни модел других, при чему се применом поступка логистичке регресије димензија Негативан радни модел других издвојила као најдистинктивнија. Када је реч о обрасцима афективне везаности, резултати показују да је сигурни образац заступљенији на подузорку психички здравих. Даље су поређени резултати испитаника на тестовима намењеним процени когнитивне и афективне компоненте теорије ума. Резултати указују на мањи учинак схизофрених испитаника на појединим задацима, при чему су нарочито упадљиве тешкоће разумевања дуплог блефа и ироније, као и тешкоће тачног препознавања изненађења и емоционално неутралних лица. Ови резултати допуњени су резултатима квалитативне анализе која је резултирала запажањима о тенденцији особа оболелих од параноидне схизофреније да занемарују социјални контекст и доносе закључке на основу ирелевантних података, који нису пресудни за тумачење намера; о тенденцији ових испитаника да приписују имплицитна значења појединим изјавама и неоправдано претпостављају историју интерперсоналних односа. Даље резултати показују да је емоционална емпатија израженија на подузорку оболелих испитаника и да једина од аспеката емпатије остварује позитивну корелацију са израженошћу персекуторне идеације. Испитивањем повезаности између димензија афективне везаности и аспеката емпатије на оба подузорка утврђене су корелације, које се по интензитету, па чак и по смеру разликују на испитиваним подузorcима, уз напомену да су статистички значајне корелације релативно ниске, док већина корелације на подузорку психички здравих испитаника не достиже статистичку значајност.

Кандидаткиња закључује да је сигурност афективног везивања компромитована код испитаника оболелих од параноидне схизофреније, уз присуство негативних радних модела себе и других, при чему се негативан радним модел других издваја као посебно значајан. Психопатолошка испољавања, односно персекуторна идеација повезана је са овим унутрашњим радним моделима. Испитаници оболели од параноидне схизофреније имају тешкоће у интерпретацији порука које нису експлицитне, тј. садрже значење супротно значењу изреченог, па их не треба дословно тумачити. Такође, ови испитаници имају проблем у селекцији релевантних информација, као и са интеграцијом контекстуалних информација у социјално комплексним ситуацијама. Повећана респонзивност схизофрених испитаника на емоције других, на шта указује израженија емоционална емпатија код ових испитаника, уз уважавање позитивне корелације емоционалне емпатије и персекуторне идеације, може указати на појаву да услед угрожености теста реалности и тешкоћа очувања граница између себе и других особа постаје осетљивија на емоције других, које је преплављују, па је адаптациона улога емпатије угрожена. При томе остали резултати указују да угроженост теста

реалности умањује способност ментализације тј. теорије ума. На крају, освртањем на добијене корелације између димензија афективне везаности и аспеката емпатије изводи се претпоставка о постојању променљивих које остварују модераторски и медијаторски ефекат на ову везу. Закључак се завршава навођењем ограничења истраживања.

ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену

Докторска дисертација је урађена сагласно поднетој пријави.

Резултати истраживања су приказани прегледно и методолошки исправно и доследно.

Тумачење резултата је исцрпно, информативно и представља логичну и кохерентну целину.

Имајући ово у виду комисија даје **ПОЗИТИВНУ** оцену докторске дисертације кандидаткиње Милице Митровић.

КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Комисија констатује:

- Да је дисертација написана у складу са образложењем у пријави теме
- Да дисертација садржи све битне елементе
- Да је докторска дисертација оригинални допринос науци јер даје податке о карактеристикама афективне везаности и карактеристикама елемената емпатије (теорије ума и емоционалне емпатије), као и о њиховој међусобној повезаности код особа оболелих од параноидне шизофреније.
- Да недостаци дисертације произилазе из недостатака коришћених метода (тестови самопроцене).

Главни научни допринос дисертације (до 100 речи)-на српском и енглеском језику

Резултати добијени у истраживању потврдили су постојање тешкоћа у теорији ума код испитаника оболелих од параноидне шизофреније, при чему је примена обимне батерије тестова омогућила сагледавање конкретнијих проблема у функционисању теорије ума и карактеристика емоционалне емпатије код ових испитаника. Потврђена је и компромитованост сигурности афективног везивања код испитаника оболелих од параноидне шизофреније уз сагледавање разлика у димензијама афективне везаности између оболелих и психички здравих, што омогућава ближе упознавање специфичности афективног везивања ове групе пацијената. Коначно, испитивање корелација између аспеката емпатије и димензија афективног везивања тестира претпоставку о постојању и значају ове везе уз напомену да резултати потврђују постојање корелација које су различите по интензитету и смеру на испитиваним подзорцима и у оба случаја не тако високе, док већина не достиже статистичку значајност. Може се рећи да ово истраживање остварује допринос разумевању појединих проблема у социјалном функционисању особа оболелих од параноидне шизофреније.

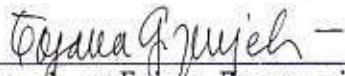
The results obtained in the research have confirmed that there are difficulties in the theory of mind in the respondents suffering from paranoid schizophrenia, whereas the use of the extensive battery of tests enables the insight into more specific problems in the functioning of the theory of mind and the characteristics of emotional empathy in these respondents. The results have also confirmed the compromise of security of attachment in the respondents suffering from paranoid schizophrenia with consideration of the difference in dimensions of attachment between the mentally ill and healthy, enabling better understanding of specificity of attachment of this group of patients. Finally, the examination of correlations between aspects of empathy and dimensions of attachment tests the assumption of the existence and importance of this correlation, noting that the results confirm that there are correlations which vary in intensity and direction in studied sub-samples and in both cases are not so high, while the most of them are not statistically significant. It can be noted that this research contributes to the understanding of individual problems in the social functioning of individuals suffering from paranoid schizophrenia.

ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана

Чланови комисије:

проф. др Бојана Димитријевић

проф. др Марина Хаџи Пешић

проф. др Ивана Микић